

Útvar hodnoty za peniaze

Ministerstvo financií SR / www.finance.gov.sk/uhp

Hodnota za peniaze
projektu

Národné kultúrne a kongresové centrum

december 2021

Upozornenie

Jedným zo zadaní projektu Hodnota za peniaze je ekonomicky posudzovať plánované verejné investície. Tento materiál je hodnotením Ministerstva financií SR k pripravovanému projektu v zmysle § 19a zákona 523/2004 Z. z. o Rozpočtových pravidlách verejnej správy. Hodnotenie pripravili Štefan Kišš, Martin Haluš, Martin Kmeťko a Martin Krok na základe štúdie uskutočniteľnosti projektu. Za hodnotné návrhy a pripomienky počas prípravy hodnotenia ďakujeme Andrejovi Svorenčíkovi (IKP, MK SR), Paulíne Szentesi (IKP, MK SR), Zuzane Došekovej (IKP, MK SR), Martinovi Polonyimu (MF SR), Matejovi Blažejovi (MF SR), Danielovi Dujavovi (IFP, MF SR) a Dávidovi Hojdanovi (IFP, MF SR).

Ekonomické hodnotenie MF SR má odporúčací charakter a negarantuje prostriedky z rozpočtu verejnej správy v hodnote investičného projektu. Rozhodnutie o realizácii projektu je v kompetencii jednotlivých ministrov.

Zhrnutie

- Občianske združenie Národné kultúrne a kongresové centrum (OZ NKKC) navrhuje postaviť v Bratislave kultúrno-kongresové centrum s maximálnou kapacitou 3-tisíc miest na sedenie a 5-tisíc miest na státie. Cieľom je poskytovať dostatočne veľký priestor najmä na organizáciu kultúrnych a kongresových podujatí s technickým štandardom porovnateľným so zahraničím.
- Investičné náklady projektu dosahujú 104,4 mil. eur s DPH, pričom občianske združenie žiada vládu SR o štátnu pomoc vo výške 60,5 mil. eur.
- Projekt je finančne nenávratný (pomerom príjmov a výdavkov 0,43). Pri započítaní dodatočných príjmov od zahraničných turistov je ale investícia ekonomicky návratná (BCR = 1,38). Môže tiež priniesť dodatočné nekvantifikovateľné benefity: zviditeľnenie Bratislavy a Slovenska, zmiernenie sezónnosti cestovného ruchu, podpora šírenia nových poznatkov a myšlienok, rozvoj spolupráce a vzťahov.
- Ministerstvo financií SR hodnotí projekt na základe úlohy B1 z uznesenia vlády SR č. 66 z 12. februára 2020 (v znení podľa uznesenia 629/2020). Štúdiu uskutočniteľnosti spracovalo a predložilo OZ NKKC, ktoré počas prípravy priebežne konzultovalo s Útvárom hodnoty za peniaze MF SR a Inštitútom kultúrnej politiky MK SR. Štandardne by vzhľadom na priezovový charakter NKKC mal štúdiu pripraviť štát, na základe rozdelenia kompetencií optimálne Ministerstvo kultúry SR v spolupráci s Ministerstvom dopravy a výstavby SR, ktoré cez organizáciu Slovakia Travel zastrešuje aj kongresovú turistiku.

Hodnotenie MF SR

- Štát nemá spracovanú stratégiu (t.j. ciele a alternatívy) rozvoja kultúry a kongresového cestovného ruchu. K vybudovaniu kultúrno-kongresového centra sa však Vláda SR prihlásila schválením materiálu „Návrh na uvoľnenie finančných prostriedkov na zámer vybudovania Národného kultúrneho a kongresového centra v Bratislave“ uznesením Vlády SR č. 66/2020 z iniciatívy OZ NKKC.
- Štúdia ukázala, že je dobrý svetový štandard mať kultúrne a kongresové centrum v Bratislave, podobne ako v porovnateľných mestách v Európe. V súčasnosti je možné v Bratislave organizovať veľké kongresové a kultúrne podujatia v priestoroch nie na to určených (športoviská, výstaviská), ktoré však podľa štúdie nedosahujú štandard porovnateľný so zahraničnými kongresovými centrami.
- Zvýšenie počtu zahraničných turistov, a z toho plynúce prínosy, bude mať potenciálne pozitívny vplyv na ekonomiku. Ekonomické prínosy sú založené na expertnom odhade počtu podujatí a návštevníkov. Ak by počet zahraničných návštevníkov a zároveň ich jednotkové výdavky klesli o 25 %, projekt sa dostane na hranicu ekonomickej návratnosti (BCR = 1,04). Hranicu ekonomickej návratnosti by dosiahol aj v prípade, ak by sa počet nových zahraničných účastníkov znížil o najviac 43 % alebo sa investičné náklady zvýšili o najviac 60 %.
- Štandardne by mal štát porovnať všetky relevantné alternatívy rozvoja kultúry a kongresového cestovného ruchu. Štúdia, v súlade so zadáním, rozpracovala len alternatívu výstavby nového kongresového a kultúrneho centra. Pre nedostatok podkladov od potenciálnych partnerov ekonomicky zhodnotila len jednu lokalitu.
- Ekonomická návratnosť všetkých foriem financovania (štátna pomoc, PPP, štátna investícia) je po zohľadnení rovnakej životnosti projektu, nákladov na financovanie a možného oneskorenia pri výstavbe štátom približne rovnaká. Výhodou formy financovania cez štátnu pomoc je najmä očakávaná skoršia realizácia a prenesenie prevádzkových rizík na partnera.
- Nie je možné posúdiť, či je projekt najlepšia hodnota za peniaze. Vláda SR sa momentálne môže rozhodnúť pre formálne potvrdenie cieľov prezentovaných v štúdiu a poskytnutie štátnej pomoci pre konkrétny projekt a lokalitu vybranú v štúdiu s realizáciou do roku 2027. Dlhodobejšou možnosťou v prípade výstavby nového centra je definovať vlastné kritériá, vyhlásiť verejnú súťaž, následne vyhodnotiť všetky lokality a preskúmať optimálnu mieru financovania zo strany štátu.

- Možná výška štátnej pomoci by mala byť nižšia ako požadovaných 60,5 mil. eur. Odporúčame prehodnotenie rozsahu a štandardu projektu, čo môže znížiť celkovú cenu a výšku štátnej pomoci.
- Konečná maximálna výška závisí od posúdenia Európskou komisiou, pri ktorom je dôležité zohľadniť všetky príjmy a výdavky z priamo súvisiacich podnikateľských aktivít prípadného partnera ako sú napríklad hotel, komerčné priestory a pod.
- S prijímateľom by pred prípadným poskytnutím štátnej pomoci mala byť uzavretá zmluva, v ktorej sa zabezpečia plnenia štátu aj povinnosti OZ NKKC ako napr. naviazanie čerpania na stavebné míľniky alebo úprava výšky štátnej pomoci v prípade, väčšej ziskovosti projektu.

Odporúčania

- Formálne potvrdiť ciele v kongresovej a kultúrnej politike definovaných v štúdiu uskutočniteľnosti uznesením vlády, alebo vypracovať stratégiu, zdefinovať ciele rozvoja kultúry a kongresového cestovného ruchu a pomenovať alternatívy na dosiahnutie deklarovaných cieľov. (Vláda SR resp. MK SR a MDV SR)
- Vypracovať a zverejniť metodiku na hodnotenie a porovnanie alternatívnych investícií a politík v kultúre. (MK SR)
- Vyčísliť náklady na podujatia organizované štátom v súkromných priestoroch a preukázať možnosť zníženia verejných výdavkov, ak sa budú podobné podujatia v budúcnosti konať v kultúrno kongresovom centre. (MZVEZ SR)
- Pred prípadným poskytnutím dotácie
  - poskytnúť štátu a zverejniť dokumenty OZ NKKC a vzájomne prepojených organizácií o štruktúre a financovaní (ako napr. štatutárne dokumenty, stanovy, výročné správy, účtovníctvo a pod.),
  - rokovať s partnerom / developerom o možnostiach zvýšenia jeho finančného a nefinančného vkladu do projektu (OZ NKKC),
  - zväziť požiadavky na veľkosť projektu a technické štandardy centra s cieľom dosiahnuť čo najväčšiu hodnotu za peniaze (OZ NKKC, MK SR a MDV SR),
  - uzavrieť s prijímateľom zmluvu, ktorá zabezpečí práva a povinnosti štátu a OZ NKKC. Zmluvne dohodnúť možnosť a mieru zvýhodneného prístupu (rezervované dni počas roka bez poplatku) alebo prioritné práva pre štátom organizované podujatia. (MZVEZ SR, MK SR a MDV SR)
  - spresniť očakávané náklady na úroveň výkazu výmer a predložiť ich na hodnotenie MF SR (OZ NKKC).
- Konečnú výšku štátnej pomoci určiť na základe posúdenia Európskou komisiou, so zohľadnením všetkých príjmov a výdavkov z priamo súvisiacich podnikateľských aktivít prípadného partnera ako sú napríklad hotel a komerčné priestory.

Opis a ciele projektu

OZ NKKC plánuje postaviť v Bratislave kultúrno-kongresové centrum s maximálnou kapacitou 3-tisíc miest na sedenie (5-tisíc na státie) za 104,4 mil. eur s DPH. Projekt má byť podľa štúdie prevádzkovo návratný, ale je potrebná počiatočná investícia z verejných zdrojov. Štát momentálne nemá spracovanú stratégiu rozvoja kultúry a kongresového turizmu. K cieľu vybudovať kultúrno-kongresové centrum sa však Vláda SR prihlásila uznesením Vlády SR č. 66/2020 z iniciatívy OZ NKKC. Štandardne by mal štát porovnať všetky relevantné alternatívy rozvoja kultúry a kongresového cestovného ruchu. Štát sa momentálne môže rozhodnúť pre poskytnutie štátnej pomoci pre konkrétnu lokalitu vybranú v štúdiu uskutočniteľnosti, alebo definovať vlastné kritériá, vyhlásiť verejnú súťaž a následne vyhodnotiť všetky lokality.

Podľa štúdie si projekt vyžaduje počiatočnú investíciu z verejných zdrojov do výšky 60,5 mil. eur. Podľa Svetovej organizácie turizmu približne 75 % kongresových centier vo svete bolo postavených s účasťou verejného sektora¹. Na druhej strane, v zahraničí existujú príklady kongresových centier v súkromnom vlastníctve (napr. O2 Universum Praha, Cubex centrum Praha, MiCo Milano Convention Centre, SwissTech Convention Center Lausanne).

Štát nemá zadefinovaný jasný cieľ v oblasti rozvoja kongresovej turistiky. K cieľu vybudovať kultúrno-kongresové centrum sa však Vláda SR prihlásila schválením materiálu „Návrh na uvoľnenie finančných prostriedkov na zámer vybudovania Národného kultúrneho a kongresového centra v Bratislave“ uznesením Vlády SR č. 66/2020 z iniciatívy OZ NKKC. Ciele projektu, a teda aj rozvoj kongresovej turistiky ďalej definovalo OZ NKKC v štúdiu. Deklarovaným cieľom je poskytnúť dostatočne veľký priestor s vysokým technickým štandardom, kde bude možné organizovať väčšie kongresy, konferencie a kultúrne podujatia. Podujatia v kategórii 1- až 5-tisíc návštevníkov majú podľa štúdie predpoklady priniesť do Bratislavy vysoký podiel zahraničných účastníkov, ktorí by mali generovať výdavky s pozitívnym vplyvom na ekonomiku.

Ciele projektu definované v štúdiu

- poskytnúť dostatočne veľký priestor s kvalitou porovnateľnou so zahraničím vizuálnej, technickej a akustickej stránke pre kultúrne a kongresové podujatia.
- zvýšiť podiel kvalitných kultúrnych podujatí v Bratislave v kategórii 1- až 5-tisíc návštevníkov. Postupný nárast vďaka NKKC na 38 podujatí a 58-tisíc návštevníkov ročne v 2031.
- vytvoriť infraštruktúrne podmienky na rozvoj MICE (Meetings, Incentives, Conferencing & Exhibitions) odvetví. Cieľom je, aby sa Bratislava do 10 rokov od spustenia prevádzky centra zaradila medzi top 30 európskych destinácií podľa organizácie ICCA, ktorá hodnotí počet medzinárodných asociačných stretnutí v porovnávaných mestách (54. miesto v 2019) – cieľ definovaný spoločne so Slovakia Travel a Bratislavským samosprávnym krajom.
- zvýšiť ekonomické prínosy z MICE odvetvia. Vyšší počet zahraničných návštevníkov MICE podujatí by mal generovať dodatočné výdavky s vplyvom na ekonomiku.

Nie je možné posúdiť, či je projekt najlepšia hodnota za peniaze. Štandardne by mal štát porovnať všetky relevantné alternatívy rozvoja kultúry a kongresového cestovného ruchu. Cieľ prezentovaný v štúdiu môže potvrdiť Vláda SR a následne bude potrebné bližšie preskúmať optimálnu mieru financovania zo strany štátu s ohľadom na lokalitu. Dlhodobejšou možnosťou je vypracovať stratégiu rozvoja kultúry a kongresového cestovného ruchu, pomenovať ciele a alternatívy ich dosiahnutia. V prípade výstavby nového centra, definovať vlastné kritériá, vyhlásiť verejnú súťaž a následne vyhodnotiť všetky lokality.

¹ <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284416097>, s. 20

Box 1: Ciele v kultúre

Ciele kultúrnej politiky boli naposledy explicitne formulované zo strany štátu v roku 2004 v Stratégii štátnej kultúrnej politiky. O desať rokov vznikla na úrovni ministerstva kultúry Stratégia rozvoja kultúry SR na roky 2014 – 2020², ani tá však neponúkla strategické rámcovanie kultúry a ciele kultúrnej politiky, ale iba sedem prioritných oblastí. Podľa Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2020 – 2024³ je cieľom kultúrnej politiky „životaschopná a sebavedomá kultúra, ktorá napomáha rozvoju kreatívneho a ekonomického potenciálu Slovenska.“ Ministerstvo kultúry momentálne pripravuje Stratégiu rozvoja kultúry do 2030, kde budú definované aktuálne ciele.

Revízia výdavkov na kultúru⁴ identifikovala 10 špecifických kultúrnych politík a navrhla ich ciele. Detailné ciele aj s nastavenými merateľnými ukazovateľmi sú definované v Implementačnom pláne revízie výdavkov na kultúru 2021 – 2025⁵. Príkladom detailnejších cieľov sú „Zlepšiť stav existujúcich depozitárov na vyhovujúci, Navýšiť alokáciu štátnej podpory akvizície knižničného fondu, Zlepšiť stavebnotechnický stav pamiatkového fondu“. Ciele definované v revízii výdavkov sú východiskom pre Ministerstvo kultúry pri tvorbe Stratégie rozvoja kultúry do 2030.

V strategických materiáloch MK SR alebo MDV SR momentálne nie sú definované jasné a merateľné ciele v oblasti rozvoja kongresovej turistiky. Príkladom dobre stanovených a merateľných strategických cieľov je úmrtnosť odvrátiteľná zdravotnou starostlivosťou alebo Očakávaná dĺžka života pri narodení v rokoch definovaná v zdravotníctve.

Analýza dopytu

Štúdia obhajuje dopyt po projekte na základe neexistencie veľkej kultúrneho a kongresového centra so vysokým štandardom dispozičného, technického a akustického vybavenia porovnateľným so zahraničím. V súčasnosti je možné v Bratislave organizovať veľké podujatia v priestoroch nie na to určených (športoviská, výstaviská), ktoré však podľa štúdie nedosahujú štandard porovnateľný so zahraničnými centrami. Požadovaný technický štandard centra nie je zo strany štátu dostatočne definovaný.

Štúdia preukázala, že je dobrý svetový štandard mať kultúrne a kongresové centrum v Bratislave, podobne ako v porovnateľných mestách v Európe. Počet MICE podujatí a účastníkov sa v súčasnosti v Bratislave pohybuje pod úrovňami v okolitých väčších mestách. Štúdia identifikuje dodatočný potenciál centra na približne sto podujatí (48 - 70 kongresových, 40 - 64 kultúrnych) a 23-tisíc nových zahraničných účastníkov ročne počas plnej prevádzky. Počty vychádzajú z expertných odhadov na základe konzultácií spracovateľa štúdie s eventovými agentúrami, ktoré MF SR nevie overiť.

V súčasnosti je v Bratislave možné podľa štúdie organizovať kongresové podujatia s maximálnou kapacitou 4-tisíc návštevníkov a kultúrne podujatia s maximálnou kapacitou 7,7-tisíc návštevníkov, v priestoroch nie na to určených (športoviská, výstaviská), ktoré podľa štúdie nedosahujú štandard porovnateľný so zahraničnými centrami (technika, akustika, sprievodné miestnosti, reprezentatívnosť a pod.). Dostatočne veľké priestory poskytuje najmä výstavisko Incheba alebo Národné tenisové centrum (NTC), ktoré majú primárne iné využitie. NTC je priestorom pre športové podujatia a Incheba je výstavno-veľtržný areál, čo podľa štúdie môže obmedzovať ich využitie pre kongresy a kultúrne podujatia.

Požadovaný technický štandard nového centra nie je zo strany štátu zatiaľ dostatočne špecificky definovaný. Štúdia s ohľadom na počiatočnú fázu projektu uvádza len pomerne všeobecné požiadavky

² http://www.strategiakultury.sk/sites/default/files/STRATEGIA_ROZVOJA_KULTURY_SR_NA_ROKY_2014-2020.pdf

³ <https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=8C3B3052696542FDAC8767EF15BED69C-D51B8A1C6062438BEC3CB863AD97D79>

⁴ <https://www.mfsr.sk/files/sk/financie/hodnota-za-peniaze/revizia-vydavkov/kultura/revizia-vydavkov-kulturu-final-20200714.pdf>

⁵ https://www.mfsr.sk/files/archiv/1/8013_implementacny-plan-kultura_2021_2025.pdf

predkladateľa. Verejné inštitúcie dostatočne nešpecifikovali požadovaný technický štandard. Predkladateľ pri definovaní potrebných požiadaviek spolupracuje so Slovakia Travel, Bratislavským samosprávnym krajom, Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí (MZVEZ) SR, Ministerstvom kultúry (MK) SR a Úradom pre ochranu ústavných činiteľov a diplomatických misií (MV) SR. Pri technickom návrhu partner/developer podľa štúdie spolupracoval s medzinárodným poradenským štúdiom Charcoalblue špecializujúcim sa na divadelný, akustický a digitálny dizajn, poradenskou spoločnosťou Horvath HTL špecializujúcou sa na hotelové, turistické a rekreačné poradenstvo a českou spoločnosťou spoločnosť EST Stage Technology, ktorá je renomovaným dodávateľom divadelných a javiskových technológií pre kultúrne, spoločenské a multifunkčné centrá. Štúdia však uvádza len pomerne všeobecné požiadavky predkladateľa aj verejných inštitúcií, ktoré vo viacerých prípadoch nie sú dostatočne špecifické (požadovaný počet, kapacita a výmera jednotlivých miestností, dispozícia, štandard, technologické vybavenie a pod.). Pred prípadnou realizáciou projektu je potrebné, aby verejné inštitúcie aj predkladateľ špecifickejšie definovali svoje požiadavky a tie následne boli zohľadnené pri návrhu centra.

S ohľadom na ciele projektu a dostupnosť zdrojov je potrebné zvážiť požiadavky na kapacitu a ďalšie technické parametre centra, tak aby bola dosiahnutá čo najvyššia hodnota za peniaze. Požadovaná maximálna kapacita centra a úroveň technického vybavenia majú priamy vplyv na náklady projektu, ale zároveň aj na dopyt organizátorov podujatí a tým na budúce prínosy projektu. Štúdia očakáva, že najvyššia požadovaná priemerná kapacita bude približne 2200 účastníkov na kongresy a 3600 na koncerty. Momentálna požiadavka na kultúrno-kongresové centrum je definovaná na úrovni 3000 miest na sedenie (resp. 5000 miest na státie). Požadovanú kapacitu a technické parametre je potrebné definovať tak, aby bolo možné organizovať veľké medzinárodné podujatia, ale zároveň aby bola dosiahnutá čo najlepšia nákladová efektívnosť.

Potreba zapojenia verejných zdrojov do investície a využitia sály zo strany štátu sa opiera najmä o kvalitatívne argumenty. Je potrebné zmapovať súčasné výdavky štátu na organizáciu podujatí a ukázať, že existuje aj dostatočný potenciál na zníženie nákladov, ak by sa v budúcnosti konali v NKKC. Potrebu dostatočne veľkého reprezentatívneho priestoru malo MZVEZ SR počas organizácie predsedníctva v Rade EÚ v 2. polroku 2016 (SK PRES 2016), kedy bolo na tento účel nutné využívať a dodatočne upraviť budovu Slovenskej filharmónie. Dôsledkom bolo nútené vystaňovanie filharmónie na obdobie pol roka z budovy. Centrum by v budúcnosti mohlo byť využité na organizáciu slovenského predsedníctva v Rade EÚ v prvom polroku 2030 (SK PRES 2030) alebo v súvislosti s ďalšími predsedníctvami v organizáciách ako napr. Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD), Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), Stredoeurópskej iniciatívy (SEI).

Výmera výstavných priestorov môže byť dôležitým faktorom pri lákaní firemných klientov organizujúcich najväčšie podujatia, ktoré tvoria najväčšiu časť prínosov centra. Časť kongresov a firemných podujatí je organizovaná spolu s výstavami, NKKC bude preto poskytovať multifunkčný a deliteľný výstavný priestor o výmere 2 250 m² bez foyer (6 025 m² s foyer). Veľkosť výstavnej plochy v NKKC bola predkladateľom navrhnutá medzinárodnou poradenskou spoločnosťou Horvath HTL. MF SR nevie overiť, či je navrhovaná výmera dostatočná pre deklarované ciele. Hodnotenie ÚHP sa špecificky nezameriava na konkrétne požiadavky dispozície a výmery centra. Pred finálnym návrhom by mali byť všetky požadované parametre centra nastavené v spolupráci s budúcim vysúťaženým prevádzkovateľom tak, aby spĺňali požiadavky na moderné centrum, ktoré má ambíciu pritiahnúť najmä veľké zahraničné kongresy.

Tabuľka 1: Porovnanie kapacity a výmery výstavného priestoru kongresových centier

Centrum	Max. kapacita (osoby)	Výstavné priestory (m ²)	Pomer
CENTRUM PRASKIE KONESER – Varšava	2 325	4 000	1,72
Kongresové centrum Praha (PCC)	9 300	13 000*	1,40
O2 Universum – Praha	10 000	13 000*	1,30
Budapest Congress Center and Novotel Budapest City	3 079	2 600*	0,84
ICE Kraków	3 300	2 650*	0,80
Messe Wien Exhibition & Congress Center	29 000	7 000	0,24
Gospodarsko razstavišče - Ljubljana Exhibition and Convention Centre	6 640	1 323	0,20
NKKC (bez foyer)	5 000	2 250	0,45
NKKC (s foyer)	5 000	6 025**	1,21

*vrátane foyer

Zdroj: štúdia uskutočniteľnosti, spracovanie ÚHP

**zahŕňa výstavný priestor a foyer nadzemných podlaží

Analýza alternatív

Štúdia na základe uznesenia vlády hodnotila len alternatívu výstavby kongresového a kultúrneho centra. Štúdia pre nedostatok podkladov od potenciálnych partnerov ekonomicky zhodnotila len jednu lokalitu výstavby.

Tabuľka 2: Kritériá multikritériálnej analýzy na vyhodnotenie vhodnosti lokalít

Oblasť	Kritérium	Max. počet bodov
Lokalita	Nachádza sa pozemok v širšom centre mesta?	20
	Dostupnosť lokality	
	Dostatočná vizibilita územia, ide o ťažiskový "uzlový" priestor v organizme mesta?	
	Dostatočná občianska vybavenosť v okolí:	
	Dostatočné parkovacie možnosti v okolí?	
Pozemok	Je lokalita komunikačným centrom mesta?	15
	Súlad funkčného využitia so všetkými územnoplánovacími dokumentáciami platnými pre danú oblasť, najmä s územným plánom mesta	
	Dostatočná veľkosť a možná zastavanosť pozemku?	
	Inžinierske siete na pozemku, resp. na hranici pozemku?	
	Vlastnícky vysporiadané pozemky?	
Rozpracovanosť projektu/územia (čas a pripravenosť)	Existujú na pozemku vecné bremená a ťarchy?	20
	Má partner spracovanú architektonickú štúdiu na kultúrno-kongresové centrum, prípadne ktorý stupeň projektovej dokumentácie?	
	Bola uskutočnená medzinárodná architektonická súťaž?	
Súlad prípadného dispozičného riešenia s plánmi a očakávaniami NKKC OZ	V akom stave sú potrebné povoľovacie konania?	20
	Existuje návrh na dispozičné riešenie centra (vyhovujúce pre NKKC, flexibilita, kvalitná akustika, možnosť vytvorenia bezpečnostného perimetra)?	
Synergie zámeru NKKC s plánmi developera	V akej miere je partner ochotný poskytnúť pozemok?	10
	V akej miere je partner ochotný poskytnúť financie na výstavbu a prevádzku centra?	
	V akej miere je partner projekčne, časovo a finančne schopný realizovať výstavbu v okolí centra?	
Realizačné skúsenosti partnera (know - how, referencie)	Má daná spoločnosť skúsenosti s projektami podobného rozsahu?	15

Zdroj: Štúdia uskutočniteľnosti, spracovanie ÚHP

So žiadosťou o spoluprácu pri nájdení lokality a pozemkov pre NKKC bolo podľa štúdie oslovených 13 súkromných aj verejných subjektov. Šiestim z nich bol podľa štúdie zaslaný podrobnejší dotazník, keďže ostatní oslovení neprejavili záujem o spoluprácu, resp. neponúkli vhodný pozemok. Pracovná skupina po expertnom posúdení podkladov od uchádzačov odporučila do užšieho výberu tri ponuky, ktoré vyhodnotila formou

multikriteriálnej analýzy (Incheba, Nové Lido a Nový Istropolis). Ekonomickou analýzou bola vyhodnotená len víťazná lokalita - Nový Istropolis. Podľa predkladateľa ostatní potenciálni partneri neposkytli stavebné, technické a finančné špecifikácie potrebné na ekonomické porovnanie.

Multikriteriálna analýza by nemala zohľadňovať pripravenosť realizácie projektu. Štandardne by mal štát porovnať všetky relevantné lokality s ohľadom na neskoršiu realizáciu. Relevantné lokality, ktoré spĺňajú základné požiadavky, by mali byť hodnotené ekonomickou analýzou, ktorá zohľadňuje napríklad neskoršie spustenie do prevádzky.

Tabuľka 3: Body pridelené jednotlivým projektom v rámci výberu partnera (lokality)

Kritérium	Max. počet bodov	Incheba	Nové Lido	Nový Istropolis
Lokalita (širšie vzťahy a urbanistické súvislosti)	20	16,7	12,3	16,3
Pozemok (užšie vzťahy a súvislosti zóny)	15	14,5	7,5	12,5
Rozpracovanosť projektu/územia (čas a pripravenosť)	20	11,0	11,7	19,7
Súlad dispozičného riešenia s plánmi a očakávaniami NKKC OZ	20	11,0	15,3	18,3
Synergie zámeru NKKC s plánmi developera (forma spolupráce,	10	5,2	6,8	8,3
Realizačná kvalita partnera (know - how, referencie)	15	8,5	15,0	12,5
Súčet pridelených bodov	100	66,8	68,7	87,7

Zdroj: Štúdiá uskutočniteľnosti projektu

MF SR si od Incheby dožiadalo podklady k stavebným, technickým a nákladovým špecifikáciám, s cieľom ekonomicky porovnať lokality. Incheba disponuje areálom výstaviska, ktorý sa využíva aj na koncerty, a menšími kongresovými sálami. Incheba poskytla zámer projektu a rámcový rozpočet vo výške 32,2 mil. eur. Podľa predložených podkladov ide o rekonštrukciu Expo arény, nie o pôvodne verejne prezentovaný projekt Incheby. Na základe dostupných podkladov nie je možné komplexne vyhodnotiť lokalitu Incheby. Pre lokalitu Nové Lido neexistujú podľa štúdie žiadne detailnejšie podklady k stavebným, technickým a nákladovým špecifikáciám.

Box 2: Porovnanie potenciálnych výdavkov na NKKC so súčasnými výdavkami na kultúru

Požadovaná výška štátnej investície je približne dvoj až trojnásobok ročného investičného rozpočtu Ministerstva kultúry SR. Nižšie sú uvedené vybrané výdavky na aktivity súvisiace s rozvojom kultúry a turizmu, ktoré už štát vynakladá. Jedná sa najmä o obnovu súčasnej infraštruktúry v zlom technickom stave (Investičný rozpočet MK SR, obnovme si svoj dom), podporu umenia cez podporu organizácie rôznych podujatí (fond na podporu umenia, fond na podporu kultúrnych národnostných menšín) a výdavky organizácie Slovakia Travel, ktorá má napomáhať rozvoju kongresového cestovného ruchu na Slovensku. V súčasnosti nie je jasné koľko štát vynakladá na organizáciu kultúrnych a kongresových podujatí v súkromných priestoroch.

Tabuľka 4: Vybrané rozpočtované výdavky štátu na rozvoj kultúry a turizmu (mil. eur)

Typ podpory	2021	2022*	2023*	2024*
Investičný rozpočet MK SR	21,3	34,2	26,2	11,8
Fond na podporu umenia	19,3	19,3	19,3	19,3
"Obnovme si svoj dom" - obnova národných kultúrnych pamiatok	11,0	11,0	11,0	11,0
Audiovizuálny fond	11,7	12,0	12,3	12,6
Fond na podporu kultúry národnostných menšín	8,0	8,0	8,0	8,0
SLOVAKIA TRAVEL	13,9	22,0	25,8	25,8

*Indikatívna výška, podlieha schváleniu rozpočtu

Zdroj: Rozpočet verejnej správy SR, spracovanie ÚHP

Ekonomické hodnotenie

Podľa predložených materiálov je projekt finančne nenávratný s pomerom príjmov a výdavkov 0,43. Pri započítaní dodatočných príjmov od zahraničných turistov je podľa štúdie, ale investícia ekonomicky návratná s pomerom prínosov a nákladov 1,38. Ekonomickými prínosmi projektu (98,5 mil. eur NPV) sú dodatočné makroekonomické prínosy pre štát (pridaná hodnota). Množstvo nekvantifikovateľných prínosov ako prezentácia Slovenska, rozvoj spolupráce, rozvoj kultúry a znižovanie sezónnosti turizmu, pri takýchto projektoch neumožňuje ich objektívne porovnanie, preto rozhodnutie o verejnej podpore ostáva do značnej miery arbitrárne. Náklady sú vzhľadom na fázu projektu uvedené zatiaľ v obmedzenom detaile. Výhodou formy financovania cez štátnu pomoc je najmä očakávaná skoršia realizácia a prenesenie prevádzkových rizík na partnera. Možná výška štátnej pomoci by nemala presiahnuť požadovaných 60,5 mil. eur. Konečná maximálna výška závisí od posúdenia Európskou komisiou. Pre komplexné posúdenie je dôležité zohľadniť všetky príjmy a výdavky z priamo súvisiacich podnikateľských aktivít prípadného partnera ako sú napríklad hotel, komerčné priestory a pod.

Prínosy projektu

Podľa predložených materiálov je projekt finančne nenávratný s pomerom príjmov a výdavkov 0,43. Pri započítaní dodatočných príjmov od zahraničných turistov je podľa štúdie ale investícia ekonomicky návratná s pomerom prínosov a nákladov 1,38. Ekonomickými prínosmi projektu (98,5 mil. eur NPV) sú dodatočné makroekonomické prínosy pre štát (pridaná hodnota). Štúdia počíta s tým, že vyššia ponuka kongresových kapacít priláka na Slovensko medzinárodné kongresy a zahraničných účastníkov, ktorí budú generovať dodatočné výdavky s vplyvom na ekonomiku.

Započítanie makroekonomických prínosov do ekonomického modelu je, aj na základe konzultácie s Inštitútom kultúrnej politiky MK SR, korektné, keďže ide o novú kultúrnu infraštruktúru s novým typom v súčasnosti nedostupných služieb. Započítanie ekonomických prínosov ako akceptovateľný postup pri hodnotení investícií do kultúrnej infraštruktúry popisuje aj príklad z Českej republiky o postavení Vltavskej filharmónie v Prahe⁶. Zdrojom je Metodika výpočtu ekonomických dopadů kulturní organizace⁷, ktorá obsahuje viaceré odkazy na literatúru v tejto oblasti.

Výpočet prínosov, ktoré vychádzajú z výdavkov nových zahraničných účastníkov mimo NKKC, zahŕňa priame a nepriame vplyvy spôsobené produkciou v subdodávateľskom reťazci. Dopad NKKC na lokálnu ekonomiku nie je možné relevantne overiť. Prínosy nezahŕňajú vplyvy vyvolané výdavkami dodatočných zamestnancov, dynamické efekty a ponukové obmedzenia v ekonomike ako napr. nedostatok voľných pracovných síl v službách, čo sa môže premietnuť do vyšších cien. Indukované vplyvy by ekonomické prínosy zvyšovali, zatiaľ čo ponukové efekty by prínosy znižovali.

Prínosy sú počítané len z výdavkov zahraničných účastníkov na ubytovanie, dopravu, jedlo, zábavu a podobne mimo NKKC. Projekt počíta s tým, že sa na Slovensku zorganizuje počas plnej prevádzky o 100 nových podujatí ročne viac a pritiahnu približne 23,4-tisíc dodatočných zahraničných účastníkov. Tieto počty vychádzajú z expertných odhadov spracovateľa po konzultáciách s eventovými agentúrami, ktoré nie je možné overiť. Predkladateľ stanovil pre každý typ podujatia jednotkové výdavky zahraničných účastníkov podľa kategórií. Pre účely vyhodnotenia skutočných dopadov navrhujeme po realizácii projektu zbierať a vyhodnocovať reálne počty zahraničných účastníkov a ich výdavky mimo kongresového centra.

Očakávané výdavky na účastníka sú podľa štúdie nižšie ako v Krakove a Ľubľane. Predkladateľ zohľadnil rozdielne cenové hladiny a infláciu a porovnal jednotkové výdavky s údajmi zozbieranými zo zahraničných štúdií, ktoré vyhodnocovali dopad kongresových podujatí na ekonomiku („*Wpływ ekonomiczny BRANŻY SPOTKANÍ na*

⁶ <https://vltavskafilharmonie.cz/cs/ke-stazeni>

⁷ https://culturematters.cz/wp-content/uploads/2018/01/Metodika_ek_dopadu_komplet.pdf

gospodarkę Krakowa“; Analýza „Kongresni gostje, njihove navade in potrošnja 2019 Congress delegates’ survey 2019 English summary“).

Tabuľka 5: Očakávané priemerné výdavky účastníkov mimo podujatia – porovnanie (eur, upravené o porovnateľnú vzorku, infláciu a životnú úroveň v jednotlivých mestách)

	Kongres a firemné podujatie – zahraniční a nelokálni účastníci		Kongres – zahraniční účastníci	
	NKKC	Krakov	NKKC	Ľubľana
Doprava - vlastné auto PHM	11		8	
Doprava - vlastné auto parkovanie	4		4	
Doprava - MHD, taxi, autobus	30	N/A	38	402
Doprava - vlak	2		20	
Ubytovanie počas podujatia	131	265	165	266
Ubytovanie pred a po podujatí	64		81	
Jedlo/občerstvenie - v obchodoch	19	53	23	106
Jedlo/občerstvenie - v reštauráciách/baroch	96		123	
Zábava a rekreácia / kultúra	36	114	46	180
Nákup suvenírov a pod. v súvislosti s návštevou podujatia	17	33	19	N/A
Nákup oblečenia, šperkov, obuvi a pod.. kvôli návšteve podujatia	13		14	N/A
Sprievodcovia, turistické služby CK, CA	2	N/A	2	N/A
Iné	20	118	23	76
Spolu	444		548	
Spolu – porovnateľné Krakov	396	582		
Spolu – porovnateľné Ľubľana			512	1 030

Zdroj: štúdia uskutočiteľnosti, spracovanie ÚHP

Štúdia korektne popisuje dodatočné kvalitatívne prínosy, ktoré nie je možné relevantne kvantifikovať, ale existuje vysoká pravdepodobnosť, že budú realizované:

- **marketingové a imidžové prínosy:** Podujatie, na ktorom sa zúčastnia medzinárodní účastníci, zviditeľní miesto konania v celosvetovej konkurencii krajín, priamo aj mediálnym pokrytím.
- **prínosy pre cestovný ruch:** Zmierňovanie sezónneho charakteru destinácie. Kongresy a veľtrhy sa zvyčajne konajú mimo hlavnej turistickej sezóny (spravidla od apríla do júna a od septembra do novembra). MICE dopĺňa segment prázdninového cestovného ruchu a pomáha zabezpečiť stály tok aktivít a návštevníkov. Pomôže to vytvoriť udržateľnejší obchodný model cestovného ruchu (nie je potrebné venovať toľko zdrojov do hlavnej sezóny), ktorého priamym dôsledkom je väčší počet stabilnejších pracovných miest počas celého roka.
- **prínosy z transferu poznatkov a inovácií** z medzinárodného prostredia do danej destinácie. Účasť na konferenciách združuje popredných domácich a medzinárodných odborníkov prinášajúcich vysokú pridanú hodnotu (združovanie svetových lídrov v oblasti vedy a obchodu posilňuje domáce kapacity v prezentovaných oblastiach/profesiách).

Náklady projektu

Náklady sú s ohľadom na počiatočnú fázu projektu uvedené len v obmedzenom detaile. V prípade realizácie je potrebné v ďalších fázach spresniť náklady na úroveň položkového rozpočtu a predložiť ho na hodnotenie.

Investičné náklady projektu (104,4 mil. eur) tvoria najmä:

- náklady na výstavbu (60,6 mil. eur),
- náklady na technologické vybavenie (25,8 mil. eur),
- pozemok (9,6 mil. eur),
- dodatočné projektové náklady (7,9 mil. eur)
- rezerva (0,5 mil. eur).

Pred prípadnou realizáciou projektu je potrebné spresniť očakávané náklady (výkaz/výmer stavebných nákladov, zazdrojovanie nákladov technologického rozpočtu a pod.) a predložiť ich na hodnotenie MF SR.

Ekonomické porovnanie formy financovania

Štúdia finančne a z pohľadu rizík porovnáva tri formy financovania: (1) Investíciu realizuje a prevádzkuje štát, (2) PPP model, (3) Poskytnutie štátnej pomoci.

Model PPP predpokladá, že súkromný partner vybuduje centrum, ktoré bude 20 rokov prevádzkovať a prenajímať štátu, a následne mu ho odovzdá do vlastníctva. Model štátnej pomoci predpokladá, že štát poskytne OZ dotáciu na výstavbu bez získania vlastníctva alebo podielu na príjmoch. Vlastníkom centra bude OZ NKKC, na ktorého rozhodnutiach sa štát môže podieľať cez zástupcov v orgánoch OZ. Zároveň štát preniesie všetky riziká výstavby a prevádzky na OZ.

Pri výpočte finančnej návratnosti foriem financovania použil predkladateľ rôzne predpoklady, a preto nie je možné priame porovnanie. Ekonomická návratnosť rôznych foriem financovania nie je v štúdii porovnávaná. Pre účely priamej porovnateľnosti je potrebné zohľadniť najmä rôzny začiatok realizácie projektu a oneskorenie ekonomických prínosov. MF SR preto na základe poskytnutých údajov od predkladateľa kvantifikovalo približnú návratnosť všetkých foriem financovania. Okrem neskoršej výstavby centra štátom sú všetky ekonomicky približne rovnako výhodné. Očakávaná doba výstavby vychádza z predložených podkladov a je vo všetkých alternatívach rovnaká - 4 roky.

Pre dosiahnutie porovnateľnosti jednotlivých foriem financovania MF SR uplatnilo nasledujúce predpoklady:

- použitie vstupných údajov investičných nákladov, prevádzkových výnosov a výdavkov od predkladateľa
- uplatnenie rovnakého referenčného obdobia projektu (60 rokov),
- zahrnutie nákladov na financovanie,
- možné oneskorenie realizácie v prípade investície realizovanej štátom (4 roky).

Tabuľka 6: Finančné porovnanie foriem financovania (NPV - mil. eur)

Forma financovania	Finančná súčasná hodnota	Ekonomická súčasná hodnota
Investíciu realizuje štát – oneskorenie 4 roky	-55,3	30,6
Investícia realizuje štát - bez posunu	-64,3	38,9
PPP model	-89,4	39,2
Štátna pomoc	-66,3	37,4

Zdroj: Štúdia uskutočniteľnosti, ÚHP, spracovanie ÚHP

Investíciu realizuje štát

Ak by štát dokázal vybudovať centrum o 4 roky neskôr ako OZ, je to v porovnaní so štátnou pomocou ekonomicky menej efektívne. V tomto prípade je pravdepodobne efektívnejšie realizovať investíciu formou štátnej pomoci, kvôli skoršiemu nábehu ekonomických prínosov. Oproti štátnej pomoci odhaduje štúdia oneskorenie začiatku prevádzky centra v prípade výstavby štátom na +2 až +4 roky. V prípade oneskorenia výstavby pri štátnej pomoci sa benefit nebude realizovať. Prínosom výstavby štátom sú možné prevádzkové zisky, ktoré by tvorili príjem štátneho rozpočtu (za predpokladu rovnakých prevádzkových príjmov a nákladov ako pri prevádzke súkromným partnerom). Štát bude tiež infraštruktúru vlastníť, čo nie je vo výpočtoch zahrnuté.

Štúdia uvádza aj ďalšie riziká realizácie projektu z pohľadu štátu, ktoré však bližšie nekvantifikuje a nie sú zahrnuté ani v upravených prepočtoch MF SR: pripravenosť na SK PRES 2030 a riziko predraženia výstavby a menej efektívnej prevádzky centra štátom.

Model PPP

Na základe všeobecného posúdenia prítomnosti aspektov úspešného PPP⁸, sa projekt javí ako realizovateľný (v troch z jedenástich oblastí je posúdenie neurčité, zvyšné oblasti sú vyhodnotené ako realizovateľné). Model PPP dáva štátu väčšiu mieru kontroly nad kvalitou služby, keďže platba za dostupnosť by bola jasne naviazaná na požadované parametre v koncesnej zmluve. Zároveň by bol majetok po 20 rokoch prevedený do majetku štátu. Dôležité je tiež dodržať súlad s podmienkami Eurostatu tak, aby bol projekt vykázaný mimo sektor verejných financií v zmysle metodiky ESA 2010. Dodatočným rizikom modelu PPP je podľa štúdie možné zdržanie prípravy a realizácie projektu.

Štátna pomoc

Výšku štátnej pomoci nie je možné momentálne overiť. Konečná výška závisí od posúdenia Európskou komisiou a Protimonopolným úradom SR a má byť limitovaná na nevyhnutné minimum potrebné na dosiahnutie finančnej návratnosti. Možná výška štátnej pomoci by nemala presiahnuť požadovaných 60,5 mil. eur ako ju predbežne kvantifikuje štúdia. Kvantifikácia vychádza z metodiky Európskej komisie pre výpočet výšky finančnej medzery, tak aby čistá súčasná hodnota investície za obdobie životnosti dosiahla hodnotu nula.

Developer Immocap Group deklaruje, že v súlade s územným plánom zachová po asanácii Istropolisu kultúrnu funkciu lokality. V štúdii uskutočniteľnosti developer nedeclaroval výšku investícií potrebnú na dosiahnutie tohto cieľa, ak by štát nerealizoval NKKC. Hodnotenie by malo nevyhnutné náklady developera na zachovanie kultúrnej funkcie zohľadňovať. Štát by mal financovať iba časť nákladov, ktorá zabezpečí dosiahnutie dodatočných cieľov (napríklad väčšia kapacita sály). Pre komplexné posúdenie výšky potrebnej štátnej pomoci je dôležité vypracovať analýzu, ktorá by zohľadnila všetky príjmy a výdavky z priamo súvisiacich podnikateľských aktivít prípadného partnera ako sú napríklad hotel, komerčné priestory, byty a kancelárie. NKKC v lokalite by zvýšila atraktivnosť zvyšných aktivít developera, čo môže znižovať výšku potrebnej štátnej pomoci.

Výšku štátnej pomoci môže ovplyvňovať aj obdobie životnosti projektu, ktoré vychádza z Metodickéj príručky k tvorbe analýz nákladov a prínosov (CBA) Operačného programu Integrovaná Infraštruktúra a je stanovené na 60 rokov (budovy). Obdobie životnosti projektu môže byť po posúdení Európskou komisiou znížené na 40 rokov (doba odpisovania budov), čím by došlo k zvýšeniu potrebnej štátnej pomoci.

S prijímateľom by pred prípadným poskytnutím štátnej pomoci mala byť uzavretá zmluva, v ktorej sa zabezpečia plnenia štátu aj povinnosti OZ NKKC ako napr. naviazanie čerpania na stavebné míľniky alebo úprava výšky štátnej pomoci v prípade, väčšej ziskovosti projektu. Rovnako by mala zmluva počítať s prípadnými zmenami vlastníckej štruktúry a možnosťou predkupného práva v prospech štátu. Štát by mal v zmysle

⁸ Postup pri príprave a realizácii PPP projektu a kontrolný proces, <https://www.mfsr.sk/files/sk/financie/ppp-projekty/metodicke-dokumenty-k-ppp-projektom/postup-pri-priprave-realizacii-ppp-projektu-kontrolny-proces.pdf>

pravidiel štátnej pomoci (poskytnutie viac ako 30 % investičných výdavkov) žiadať v zmluve zvýhodnený prístup (t. j. rezervované dni počas roka bez poplatku), alebo prioritné práva pre štátom organizované podujatia.

Pre zabezpečenie štandardov transparentnosti (Box 3), je potrebné pred uvoľnením dotácie poskytnúť štátu a ideálne aj zverejniť dokumenty OZ NKKC a vzájomne prepojených organizácií o štruktúre a financovaní (ako napr. štatutárne dokumenty, stanovy, výročné správy, účtovníctvo a pod.). **Box 3: Štandardy transparentnosti**

Neziskové organizácie, ktoré sú prijímateľmi verejných prostriedkov, alebo ovplyvňujú verejné dianie by mali, kvôli zúčtovateľnosti voči svojim prispievateľom a verejnosti, ako aj kvôli prevencii možného konfliktu záujmov napíňať isté štandardy transparentnosti. Podobné pravidlá transparentnosti má viacero krajín, napríklad v USA je to 990 Form.

Príkladom zákonne nastavených štandardov transparentnosti sú na Slovensku požiadavky na športové zväzy podľa zákona č. 440/2015 Z. z.⁹ Keďže sú prijímateľom verejných prostriedkov, štát vyžaduje, aby zverejňovali stanovy, zoznam členov, informácie o spôsobe využitia príspevku, prehľad výnosov podľa zdroja a pôvodu, účtovnú závierku a výročnú správu overenú audítorom.

Pre transparentné preukázanie motivácií dotknutých strán je dôležité zverejniť štruktúru osôb oprávnených konať a profitujúcich z plnenia (konečný užívateľ výhod) a deklarovať prípadné vzájomné personálne alebo obchodné vzťahy medzi organizáciami.

Tabuľka 7: Vybrané organizácie a nimi zverejňované materiály

Oblasť	Globsec (think-tank) ¹⁰	OZ NKKC ¹¹	Aliancia Fair Play ¹²	TI Slovensko ¹³
Štatutárne dokumenty (stanovy) a štatutárov	X / ✓	X	✓	✓
Hlavní predstavitelia organizácie, vrátane životopisov a afiliácií s inými organizáciami	✓	X	✓	✓
Výročné správy o činnosti	✓	X	✓	✓
Zdroje financovania s členením na:				
<i>Projekty</i>	X / ✓	X	✓ (2017) X (2020)	✓
<i>Hlavní prispievatelia</i>	X / ✓	X	✓	✓
<i>Štruktúra výdavkov</i>	X / ✓	X	✓	✓
<i>Audítované účtovníctvo</i>	X / ✓	X	X	X / ✓ (2019)
<i>Konsolidované účtovníctvo (v prípade celkov), vzájomné vzťahy</i>	X	X	X – popis slovné na stránke	-

Pozn.: X / ✓ - Časť údajov je zverejňovaná, avšak v nižšej miere detailu, alebo len agregovane.

Zdroj: Verejne dostupné výkazy, spracovanie ÚHP

Riziká projektu

V prípade, že by počet zahraničných návštevníkov a ich výdavky klesli o 25 % dostane sa projekt na hranicu ekonomickej návratnosti (BCR = 1,04). Rovnako v prípade, ak by sa počet nových zahraničných účastníkov znížil o 43 %, alebo sa investičné náklady zvýšili o 60 %. Ďalšími rizikami projektu sú najmä

⁹ <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/440/20210728>

¹⁰ <https://www.globsec.org/news/globsec-overview-2018-2019/>

¹¹ <https://kulturnecentrum.sk/#contact>

¹² <http://www.fair-play.sk/abouts/reports>

¹³ <https://transparency.sk/sk/o-nas/vyroczne-spravy/>

dopady pandémie na kongresovú turistiku, a s tým spojený počet zahraničných návštevníkov, plánovacie a administratívne riziko a riziko vyhlásenia lokality Istropolisu za národnú kultúrnu pamiatku.

Tabuľka 8: Pomer prínosov a nákladov projektu v závislosti od zmeny počtu a výdavkov zahraničných účastníkov

		Zmena jednotkových výdavkov					
		0%	-10%	-20%	-30%	-40%	-50%
Zmena počtu účastníkov	0%	1,38	1,31	1,25	1,18	1,11	1,05
	-10%	1,29	1,23	1,17	1,11	1,06	1,00
	-20%	1,21	1,15	1,10	1,05	1,00	0,94
	-30%	1,12	1,08	1,03	0,98	0,94	0,89
	-40%	1,04	1,00	0,96	0,92	0,88	0,84
	-50%	0,95	0,92	0,89	0,85	0,82	0,79

Zdroj: štúdia uskutočniteľnosti, spracovanie ÚHP

Dopady pandémie na kongresovú turistiku

Pandémia covid-19 bude mať pravdepodobne významný a trvalý dopad na kongresový turizmus. Urýchlili sa najmä digitálne trendy a do popredia sa dostávajú hybridné stretnutia. Firmy a organizácie budú v budúcnosti rozlišovať medzi nevyhnutným a nepodstatným cestovaním. Odborníci na MICE odvetvie očakávajú, že fyzické podujatia sa však nevytratia. Je možné očakávať, že priemerný počet fyzických návštevníkov na podujatiach sa na isté obdobie bude znižovať. Na druhej strane nové hygienické opatrenia budú vyžadovať väčší priestor pre menší počet účastníkov.

Plánovacie a administratívne riziko

Zainteresované strany zatiaľ neidentifikovali všetky požiadavky, čo by mohlo viesť k oneskoreniu dokončenia projektu alebo k zvýšeniu celkových investičných výdavkov. Oneskorenie pri získaní potrebnej dokumentácie a povolení môže spôsobiť oneskorenie stavby a dodatočné investičné výdavky. Zmeny v právnych predpisoch v tejto oblasti by mohli dodatočne meniť požiadavky na projekt a tým ho predĺžiť alebo predražiť.

Prekročenie investičných nákladov

Investičné náklady sú v súčasnosti s ohľadom na počiatočnú fázu projektu uvedené len v obmedzenom detaile. Investičné náklady je v prípade realizácie projektu potrebné detailnejšie špecifikovať a predložiť na hodnotenie MF SR. Nepriaznivými vplyvmi je momentálny rast cien stavebných materiálov a prác. Medzi dodatočné negatívne vplyvy môžu patriť predĺžené stavebné práce, potrebné ďalšie materiály atď., ktoré by mohli spôsobiť prekročenie plánovaného rozpočtu.